

Teater-biblioteket. N:o 25, Han hys
rum af sin betjent : lustspel med
sång ...

Sv Saml Vitt Sv Dram Saml

TEATER-BIBLIOTEKET. N:o 25.

HAN HYR RUM AF SIN BETJENT

LUSTSPEL MED SÅNG I EN AKT.

LOKALISERING FRÅN TYSKAN.

AF

ULLER. [E. Fr. Lundgren]

PERSONER:

3 Herrar. 2 Damer.

Pris 15 Cents.

CHICAGO.

And. L. Löfströms Förlag.

u. a.

PERSONERNA:

WALLÉN, förmögen privatman.
BERGER, landtbrukare.
BEDA, hans dotter.
ERIK, Walléns betjänt.
WILHELMINA, tjänstflicka.

(Händelsen passerar i Stockholm)

(Ett elegant möbleradt rum med dörr i fonden och två åt hvardera sidan. Till vänster vid avantscenen en divan, framför den ett bord med skriftyg. Till höger en kamin. Höger och vänster räknadt från åskådarne).

FÖRSTA SCENEN.

WALLÉN, sedan ERIK. *(Vid ridåns uppgång är scenen tom. Man hör ett häftigt ringande).*

WALLÉN *(med en ringklocka i handen, kommer häftigt ringande från första dörren till vänster)*. Erik! Erik!

ERIK *(från första dörren till höger, med en kopp kaffe, lugnt drickande)*. Herrn ringde, tror jag?

WALLÉN. Jag har ringt som en galning?

ERIK. Hvar och en ringer så godt han kan.

WALLÉN. Hvarför kommer du inte genast då jag ringer?

ERIK. Jag ville sluta den här koppen kaffe först... och som det är rysligt varmt, så tar det tid att blåsa på det.

WALLÉN. Du är ett dumhufvud.

ERIK. Nej, ett dumhufvud skulle bränna sig... på kaffe... jag blåser på det. *(Dricker och blåser omväxlande)*.

WALLÉN. Han står och dricker helt lugnt, och rummet här är ännu icke städadt... det ligger fingertjockt med damm på möblerna.

ERIK. Man bör inte röra vid dammet... piskar jag stolarne, så flyger det på soffan, och piskar jag soffan, så flyger det tillbaka på stolarne.

WALLÉN. Du skall öppna fönstret, då du dammar.

ERIK. Bevara oss väl!... Skiner solen in, så dammar det ytter värre. *(Blåser och dricker)*.

WALLÉN *(uppbragt)*. Här skall dammas, säger jag!... Jag väntar främmande från landsorten... Ställ kaffet ifrån dig, eller jag gör ryggen din lika varm som det.

ERIK *(vänder hufvudet bakåt och blåser)*. Den kan jag inte komma åt att blåsa på.

WALLÉN *(häftigt)*. Lyd!

ERIK. Nå nå... lugna sig, herre!... Tål herrn dricka damm, nog tål jag det! *(Ställer koppen ifrån sig, tar en rotting i vrån vid kaminen och börjar piska divanen, från hvilken ett dammoln stiger upp)*.

Se... öfvertyga er själf, herre... allt flyger nu på stolarne (*pisgar stolarne*) och från stolarne tillbaka på soffan.

WALLÉN (*hostande*). Håll upp... Det där skall ske nere på gården... (*Hostar*).

ERIK. Damm är rysligt ohälsosamt, herre. (*Tar koppen och börjar åter dricka*).

WALLÉN. Här är kallt i rummet.

ERIK. Jag är helt varm.

WALLÉN. Du har bestämdt inte eldat här i dag?

ERIK (*lugnt drickande*). Det är mycket möjligt att jag glömt det.

WALLÉN. Du är en drummel!

ERIK. Herrn känner mig inte riktigt, hör jag.

WALLÉN (*förtretad*). Gå din väg, så jag slipper se dig!

ERIK. Tycker herrn jag är så ful då?

WALLÉN. Gå, säger jag!

ERIK. Jag är redan borta! (*Går ut genom andra dörren till höger*).

ANDRA SCENEN.

WALLÉN (*ensam*).

WALLÉN. Den pojken kan förarga gallfeber på mig!... Men lyckligtvis har jag ingen tid att förarga mig, ty jag väntar hvart ögonblick min fästmö och min blifvande svärfar... måhända medför han någon underrättelse om min process, som i dessa dagar varit före vid tinget i hans hemort... Jag gör kontrakt med landtbrukar Petterson om att han skall leverera mig 10 famnar torr björkved här i Stockholm... Veden kommer... men är så rå som om den nyss vore kommen af roten... Jag tar ej emot den... Petterson stämmer mig... men skulle han också vinna vid häradsrätten, så skall jag fortsätta i alla instanser och dra ut på tiden så länge det är mig möjligt!... Förundrar mig storligen, att mitt rättegångsbiträde inte underrättat mig om utgången... Jag vill genast skrifva till honom för att få veta hur saken aflupit. (*Ropar*). Erik! Kom och tänd ett ljus! (*Sätter sig att skrifva*).

TREDJE SCENEN.

WALLÉN. ERIK (*med sin kaffekopp*).

ERIK (*för sig*). I dag är det rakt omöjligt att få dricka. (*Tänder ett på bordet stående ljus*).

WALLÉN (*kuvertlar och sätter frimärke på*). Du går genast och lägger detta bref i breflådan.

ERIK. Ja, herre! (*Tar sigillet från bordet och fuktar det med sin tunga*).

WALLÉN. Hvar är sigillet?

ERIK. Här!

WALLÉN (*sätter det mot tungan*).

ERIK. Det är redan slickadt, herre!

WALLÉN (*spottar*). Fördömda tjänsteifver! (*Förseglar brefvet och skrifer utanskriften på det*). Se där!... Har det inte kommit något bref till mig? (*Stiger upp*).

ERIK. Inte det jag kan påminna mig.

WALLÉN. Tänk noga efter.

ERIK. Jo... vänta... Nu kommer jag i håg!... I går afton, då herrn var bjuden till grosshandlarn, tog jag emot ett... men jag tyckte att det inte alls såg viktigt ut.

WALLÉN. Hvar har du gjort af det... hvar?

ERIK. Har herrn inte funnit det?

WALLÉN. Nej!

ERIK. Verkligen inte?

WALLÉN (*otåligt*). Nej, då... nej, säger jag!

ERIK. Ah, nu driver herrn med mig.

WALLÉN. Gör mig inte rasande!... Hvar gjorde du af det?

ERIK (*pekar med tåskeden*). Jag stoppade det i bröstfickan på herrns bonjour... för herrn hade frack på sig på aftonen... Känn efter, så får herrn nog reda på det.

WALLÉN (*tager upp ett bref ur bröstfickan*). Och det säger du mig nu först!... Hur kan en människa vara så åsneaktig?

ERIK. Det vet nog herrn bättre än jag.

WALLÉN (*bryter brefvet, som är inneslutet i ett kuvert; ögnar på underskriften*). Riktigt... det är från länsman Holmkvist, mitt rättteångsbiträde... (*Läser sakt, sedan halfhögt*)... "Och nödgas jag, hur oangenämt det än är för mig, underrätta Tit. om att han blifvit ådömd 200 kr. skadeersättning"... (*Brister ut*). Nej, jag betalar inte ett enda öre!... (*Läser*). "vid utmätning... Er motpart har redan skickat handlingarna till Stockholm, ni kan således hvilken dag som helst vänta besök af exekutionsbetjänterna." (*Utom sig*). Hvad för något? ... utmätning hos mig!... En sådan chikan!... (*Går upprörd af och an*).

ERIK (*för sig*). I dag måtte han ha stigit ur sängen med vänstra foten först!

WALLÉN. Jag förargar mig inte för pengarnes skull... men tanken på att den där Petterson skall få betalt för sin sura björkved och således få skratta åt mig grämer mig in i själen!... Nej, förr än han skall få göra utmätning hos mig, vill jag förstöra allt hvad jag har... slösa bort... skänka bort... sak samma hur... och det ögonblickligen, på det exekutorn måtte få lång näsa!... (*Efter ett ögonblicks funderrande*). Ah!... jag fick en idé!... Pojken där skall bli ett medel därtill... (*Till Erik*). Sluta en gång att dricka, jag är mätt att se därpå.

ERIK (*för sig*). Jag dricker så han blir mätt, hi hi hi! (*Högt*). Jag håller ännu på med första koppen.

WALLÉN (*häftigt*). Min hatt!

ERIK (*förskräckt, trycker i ångesten koppen i händerna på Wallén och springer efter hatten, som står på en stol i fonden*). Där, herre! (*Räcker honom hatten och tar koppen åter*).

WALLÉN. Gå inte ut, jag har något att säga dig. (*Vill gå, men blir stående framför Erik, som ser på honom med ett uttryck af dumhet*). Säg mig uppriktigt, är du så dum som du ser ut, eller är det bara förställning?

ERIK (*småleende*). Åh, det är bara förställning.
WALLEN (*går skrattande ut*). Ha ha ha!

FJÄRDE SCENEN.

ERIK (*allena*).

ERIK. En lustig husbonde jag har... men jag tycker om honom... Visst brummar han litet ibland, men för det mesta är han glad och skämtsam... och just en sådan herre behöfver jag, som bär en fruktansvärd blodskuld på mitt samvete... Ännu i höstas tjänte jag i Wingåker hos en tegelbrukspatron och var en oskyldig människa. (*Sätter bort koppen och blickar mörkt framför sig*). Men olyckan var mitt öde... En dag for jag med ett lass tegel till lastageplatsen... jag satt och funderade och tänkte inte på, att jag hade en svår backe att passera... Hästarne råkade i sken... de rusade fram som en hvirfvelvind... i en krök på vägen låg en fårskock... vagnen går öfver den... (*gråtande*) och elfva oskyldiga får, utom en svart bock, lågo krossade för mina ögon... Hu, det ryser i mig hvar gång jag tänker på denna blodiga syn!... Jag hörde en röst ropa ur molnen... ur dammolnen på vägen, förstås... "Erik, jag känner dig; för denna gärning skall du in på vatten och bröd!"... Det var gubben som vallade fåren... Jag blef stämd till tinget... jag anmodade länsman Holmkvist att ta min sak om hand och begaf mig till Stockholm, ty mitt samvete förbjöd mig att längre vistas på en ort, där jag utgjutit så mycket oskyldigt blod... men öfver allt förföljer mig deras bleka vålnader och ropa: Bäh! bäh! Jag törs inte vara ensam längre, därför har jag beslutat gifta mig.

Sång n:o 1.

1.

Dag och natt, hvarthän jag går,
Hvar jag mig än söker dölja,
Syner för mitt öga står,
Som till dödda'r skall mig följa.
Det är de lamm jag mördat har;
Och för mitt öra alla dar
Jag hör ett hiskligt: Bäh!

2.

Om jag borstar på en rock,
Eller ett par stöflar blankar,
Så är denna fåraskock
Ständigt uti mina tankar.
De alla ring omkring mig slå,
Och ifrån deras käkar då
Jag hör ett hiskligt: Bäh!

3.

Skall jag damma, städa här,
Hvarje stol ett får tycks blifva;
Och när jag mig spegla plär...

Hu! jag kan det knappt beskrifva...
 Jag som ett riktigt får ser ut,
 Och från min egen mun till slut
 Jag hör ett hiskligt: Bäh!

FEMTE SCENEN.

ERIK. WILHELMINA.

WILHEMINA (*med en lockkorg på armen*). Nå, det var för väl att jag träffade honom!

ERIK (*för sig*). Där är hon, föremålet för min ömma låga. (*Högt*). Det var snällt af jungfru Mina, att hon en gång gör oss den äran och hälsar på.

WILHELMINA. Jag kommer just nu från köttorget, där jag köpt några kilo oxkött, och...

ERIK. Och då kom Mina att tänka på mig? Ack, det måtte vara trefligt att gå och köpa kött... man kommer då ovillkorligen att tänka på soppa och stek... (*för sig*) eller på mördade får.

WILHELMINA (*ställer sig framför honom*). Jo, han är mig en vacker fågel!

ERIK. Ja, Gud gifve jag vore en siska, en sparf eller något annat litet fjäderfä!

WILHELMINA. Och hvarför?

ERIK. Då skulle jag bygga ett näste åt henne, lilla Mina.

WILHELMINA. Inga galenskaper, jag ber!... Erik måste sluta med sina enfaldiga upptåg.

ERIK. Enfaldiga upptåg?

WILHELMINA. Ja!... Hvem är det som suckar bittida och sent i korridoren så förskräckligt, att man kunde tro att det är stormen, som hviner genom skorstenen?

ERIK. Min stormande kärlek till henne, lilla Mina, framkallar mina suckar.

WILHELMINA. Och sedan, hvad skall det dumma upptåget tjäna till, att dagligen måla på min dörr en trekantig hatt med stående plym?

ERIK. Min Gud, så hon kan missta' sig!... Kan hon inte se, att det ska' vara ett flammande hjärta, genomborradt af en pil?

WILHELMINA. Så... men det ser ut som en trekantig hatt, och det skadar mitt goda namn och rykte. Herrskapet tror, att jag har en jägare till fästman, och har hotat att köra mig ur tjänsten nästa gång de få se hatten på dörren.

ERIK (*för sig*). O ve!... Och jag, som där för en stund sedan åter målade ett hjärta!

WILHELMINA. Och då jag inte har någon lust att bo på gatan, så...

ERIK (*hastigt*). Håll till godo med min kammare.

WILHELMINA (*förolämpad*). Ah, skäms!

ERIK. I all ära förstås, jämte min hand och mitt hjärta.

WILHELMINA. Ett sådant barn han är!... Till giftermål fordras pengar.

ERIK. Åh, jag har allt litet på sparbanken!

WILHELMINA (*uppmärksam*). Verkligen?

ERIK. Etthundratretti får och en svart... nej, etthundratretti kronor, ville jag säga.

WILHELMINA. Min tillkommande man måste också föra med sig i boet ett anständigt möblemang.

ERIK. Hur stora pretentioner har Mina då?

WILHELMINA. Ett halft dussin stolar... en byrå... en kommod... och framför allt en soffa.

ERIK. Med det där kan man ju sätta upp ett ordentligt möbelmagasin... Men kommer dag, kommer råd!... Min husbonde vet att uppskatta mitt värde... Under hans sjukdom i vintras skötte jag honom så omsorgsfullt, som om han hade varit min son.

WILHELMINA. Eller Eriks far.

ERIK. Ja, det kunde han också vara... och för hvar gång jag slog sönder en kopp eller en tallrik, sa' han: "Vänta, då jag blir frisk skall jag betala dig."

WILHELMINA. Och därpå räknar Erik?

ERIK. En karl står vid sitt ord.

WILHELMINA. Jag hör någon komma... om man såge mig här...

ERIK. Gå ut köksvägen... jag räddar Minas goda namn och rykte. (*Skjuter henne ut genom andra dörren till höger*).

SJÄTTE SCENEN.

ERIK. WALLÉN (*med ett papper i handen*).

WALLÉN. Allt är i ordning, må de nu komma!

ERIK (*för sig*). Han tycks vara vid godt lynne... Om jag skulle be honom om ett par stolar...

WALLÉN. Åh, är du där!... Kom närmare! Hvad du ser dum och enfaldig ut. (*Skrattar*).

ERIK (*för sig*). Han måtte ha stigit upp med högra foten först... om jag skulle ta mig dristighet att begära en soffa...

WALLÉN. Hör på, Erik, jag håller dig för en i botten ärlig pojke, ehuru litet dum; men måhända var äfven jag vid dina år i många fall en komplett äsna.

ERIK. Åh, tala inte om ålder, herrn har utmärkt väl bibehållit sig.

WALLÉN. Jag vill ge dig ett bevis på mitt förtroende. Tag detta papper och göm det sorgfälligt.

ERIK. Hvad kan det vara?

WALLÉN. Ett hyreskontrakt på dessa rum med allt hvad som befinnes i dem. Jag har låtit skriva kontraktet i ditt namn.

ERIK (*utom sig*). Hvad... dessa möbler?...

WALLÉN. Om, som jag förmodar, en exekutionsbetjänt infinner sig, så säger du honom, att allt tillhör dig... stolar, bord, soffa...

ERIK. Soffan också?

WALLÉN. Ja, soffan också... ingenting, inte en gång en knappål tillhör mig mera.

ERIK (*medlidsamt*). Inte en gång en knappål... Det gör mig ondt om herrn... vänta, det skall herrn få af mig. (*Söker i sin rockärm*).

WALLÉN. Om man frågar dig hvar jag är, så säger du att jag rest bort... utrikes någonstans, du vet inte hvart.

ERIK. Ja. (*För sig*). Så ädelmodigt han belönar mina trogna tjänster!

WALLÉN. Du har ju förstätt mig?

ERIK. Ja, vasserra tricken!... Rummen, möblerna... allt tillhör mig. (*Rifver sig bakom örat*). Hm!... här är ännu en liten hållhake... hvem betalar hyran?

WALLÉN. Jag, naturligtvis, hädanefter som hittills...

ERIK (*för sig*). Min husbonde är den bästa människa på Guds gröna jord!

WALLÉN. För att nu göra vårt aftal fullkomligt, måste du ge mig ett motbevis.

ERIK. Tio för ett! (*För sig*). Jag vet bara inte hur...

WALLÉN (*ser på sitt ur*). För fan... klockan är strax sex... jag kommer min själ för sent till bangården för att mottaga Berger och hans dotter... Mitt paraply!

ERIK. Mitt paraply?... Jag skall låna herrn mitt. (*Ger honom paraplyet*).

WALLÉN. Du börjar att sätta dig in i din roll. (*Går*).

SJUNDE SCENEN.

ERIK, sedan BERGER och BEDA.

ERIK. Allt tillhör således mig!... Det gick som en dans att få sig ett präktigt möbleman! (*Dammar af möblerna med en viska*). Usch, så fullt af dam!... Men hädanefter skall jag försöka att hålla det borta... Hvad jungfru Mina ska' få stora ögon!... Nu gifter hon sig med mig på eviga fläcken, det är säkert det.

BERGER (*synes i fondörren*). Hit in, mitt barn!

ERIK. Någon kommer!

BERGER och BEDA (*komma in resklädda, med nattsäck och paker. Berger i regnrock, hvaraf regnet dryper. Beda med ett genomblött paraply*).

BEDA. Ett sådant förfärligt regn!

BERGER. Vi borde ha tagit en droska, men du ville nödvändigt gå.

ERIK (*har fattat en handduk och följer dem för att torka af dem regnet*). Regnet dryper af er... ni fördärfvar allt för mig.

BERGER. Gud ske lof att vi äntligen är på det torra. (*Sätter sig i soffan*).

ERIK (*skakar på soffan för att förmå Berger att stiga upp*). Men för knäfveln, akta soffan!

BERGER. Ah! (*Stiger upp*). God dag, min gosse. (*Till Beda*). Det är Walléns betjänt. (*För sig*). Jag är änkring och skulle tycka bättre om kvinnlig upppassning. (*Han och Beda skaka regnet af sig*).

ERIK (*ängsligt, för sig, torkande soffan*). De ställer till en riktigt syndaflod. (*Högt*). Hvad önskar herrskapet egentligen?

BERGER. Vi önska få råka din herre.

ERIK (*för sig*). Den där vatten-polacken måtte visst vara exekutionsbetjenten: (*Högt*). Herr Wallén?

BEDA. Ja!

ERIK. Han är inte hemma.

BERGER och BEDA. Huru?

ERIK. Han har rest långt bort... utomlands.

BERGER. Det är inte möjligt.

ERIK. Jo jo men.

BERGER. Högst besynnerligt! (*Sätter sig på en stol till höger*).

ERIK (*skakar på stolen för att få Berger att stiga upp*). Ni blöter ju alldeles ner stolen!

BERGER (*stiger upp*). Ah... jag glömde... (*Till Beda*). En uppmärksam gosse. (*Till Erik*). Sa' inte din herre...

ERIK. Om väta och damm kommer tillsammans, blir möblerna i grund förstörda.

BERGER. Säg din herre, då han kommer hem, att Berger och hans dotter...

ERIK. Er dotter? Hon har genomdränkt hela rummet med sitt paraply.

BEDA. Det rår jag inte för.

ERIK (*tar hennes paraply och vänder doppskon uppåt*). Ni måste hålla det så här, på det att vattnet må rinna tillbaka, och när det har gjort det, vänder ni åter om det så här (*vänder doppskon nedåt*) och så immerbadd, så kommer det inte något vått på golvet. (*Ger henne åter paraplyet, men med doppskon vänd åt henne*).

BERGER. Han är ett monster för ordning och proprietet. (*Till Erik*). När kommer han åter?

ERIK. Hvem?

BERGER. Din husbonde.

ERIK. Det vete vår Herre! (*Till Beda, ängsligt*). Vänd om paraplyet, vänd om, säger jag!

BEDA. Låt oss gå, pappa.

BERGER. Ja, det lär väl inte återstå oss annat. (*Till Erik*). Finns det något ställe i närheten, där man hyr ut rum åt resande?

ERIK. Nej; men på Stora Nygatan finnes det godt om hotell.

BERGER. Kom då, mitt barn. (*Båda vända sig mot fonddörren*).

ERIK. Vänta!... inte den vägen!... Ni skulle väta ner farstun och trapporna... Gå genom köket...

BERGER. Hvad för något?

ERIK. Om kökstrapporna blir nerplaskade, så gör det ingenting.

BEDA. Jag hade väntat mig ett bättre emottagande. (*Går med Berger ut genom andra dörren till höger*).

ÅTTONDE SCENEN.

ERIK, sedan WALLÉN.

ERIK (*ropar efter dem*). Genom lilla dörren till vänster!... (*Kommer ned på scenen*). Det var för väl, att jag blef af med dem.

- WALLÉN (*genomvåt från fonden*). Det var ett herrans väder!
- ERIK (*för sig*). Där kommer också en, som en vandrande taktärna. (*Högt*). Stilla... rör er inte ur fläcken! (*Skyndar efter handduken*).
- WALLÉN (*går af och an*). Jag kom för sent till bangården!... Jag kan vänta dem hvart ögonblick.
- ERIK. Men stå då stilla! (*Torkar honom med handduken*).
- WALLÉN (*blir stillastående*). Du är makalöst uppmärksam och tjänstaktig.
- ERIK. Det är för möblernas skull.
- WALLÉN. Har ingen varit här?
- ERIK. Jo, en särdeles tråkig och oangenäm människa.
- WALLÉN. Förmodligen en exekutionsbetjänt.
- ERIK. Ja, just en sådan gök tycktes det vara.
- WALLÉN. Nå, hvad gjorde du?
- ERIK. Som herrn befallde.
- WALLÉN. Förträffligt!
- ERIK. Han hade med sig en flicksnärta, ännu inte torr bakom öronen, som med sitt våta paraply höll på att dränka rummet... Men jag affärdade dem helt kort.
- WALLÉN (*ifrigt*). Det måtte väl aldrig ha varit... Namnet... namnet!
- ERIK. Låt mig tänka efter... det var något på sten...
- WALLÉN. Berger, inte så?
- ERIK. Riktigt!... Så var det!
- WALLÉN. Ett sådant dumhufvud!
- ERIK. Jag höll honom för det, jag också.
- WALLÉN. Hvart tog de vägen?
- ERIK. Genom köket, utför lilla trappan.
- WALLÉN. Åsna!... Hvart gick de då?
- ERIK. Jag visade dem till ett hotell på stora Nygatan.
- WALLÉN. Jag måste genast... (*För sig*). Att visa min svärfar och min fästmö på dörren... (*Högt*). Man kan bli galen för mindre!
- ERIK (*för sig*). Han har allt stigit upp med vänstra foten först.
- WALLÉN. Har du skrivit det där motbeviset, jag bad om?
- ERIK. Hvilket bevis?
- WALLÉN. Angående möblerna.
- ERIK. Ja så! (*Trycker med värma hans hand*). Ni skall få beviset, herre, ett bevis, som skall hedra ert hjärta hundra år härefter.
- WALLÉN. Släpp mig och skrif beviset! (*Ut i fonden*).

NIONDE SCENEN.

ERIK, sedan WILHELMINA.

- ERIK. Ett bevis ja... hur fan skrifver man ett bevis?
- WILHELMINA (*från andra dörren till höger, med knyten, askar och paketer*). Jo, nu har Erik spelt mig ett vackert spratt!
- ERIK. Hur så?... Jag spelar aldrig... inte ens på de tyska lotterierna... för man blir så skamligt dragen vid näsan af dem.

WILHELMINA. Mitt herrskap har kört ut mig genom samma dörr, på hvilken han åter igen målat sin fjäderprydda, trekantiga hatt.

ERIK. Brinnande hjärta har jag sagt!... Nä ja, det gör ingenting... Jag har en bättre plats för henne, lilla Mina. Blif min hustru!

WILHELMINA. Dumt prat!

ERIK. Åhåh... skulle inte tro det... Hur tycker Mina om detta rum och dessa möbler? Hä?

WILHELMINA. Jo, bra...

ERIK (*bröstande sig*). Alltsammans är mitt!

WILHELMINA (*låter sina saker falla på golvet*). Är det möjligt?

ERIK. Jo jo men!... Alltsammans är en skänk af min husbonde. Jag har skriftligt därpå.

WILHELMINA. Nä, hvart skall han ta vägen då?

ERIK. Han får söka sig tak öfver hufvudet någon ann' stanns... Vi stannar här... Mina, vill du bli min maka och älska mig i nöd och lust?

WILHELMINA. Här är min hand!

ERIK. Topp!... Men vänta ett ögonblick; jag skulle skrifva några rader. (*Sätter sig vid bordet, lägger papperet till rätta och fattar en penna*).

WILHELMINA. Till hvem skall du skrifva?

ERIK. Till min husbonde.

WILHELMINA. Jag skall inte störa.

ERIK. Hm... det har sig litet svårt, det här... jag har inte hunnit långt i skrifkonsten, för olyckan ville att skolläraren i vår socken dog samma dag jag kom till världen.

WILHELMINA. Jag förstår.

ERIK (*stiger upp*). Mina, håll i pennan då jag skrifer... om vi hjälps åt, går det så mycket lättare.

WILHELMINA. Spektakelmakare! (*Sätter sig att skrifva*).

ERIK. Nej, det är rama allvaret. (*För sig*). Hon kan skrifva också; hvilken lycka för mig! (*Högt*). Det är så godt du skrifer ensam, din stil är vackrare än min.

WILHELMINA. Diktera då.

ERIK. "Min goda herre!"

WILHELMINA (*skrifvande*). H-e-r-r-e... Herre!

ERIK. Hm!... Nu måste jag säga honom något mycket smickrande.

WILHELMINA. Som t. ex. min goda herre och välgörare.

ERIK. Välgörare... det blir bra... "Edra möbler skall jag evigt gömma i mitt hjärta"... låter det inte bra kanske?

WILHELMINA. Jo, det är vackert sagdt. (*Skrifer*).

ERIK. "Jag tackar, tackar, tackar, tackar, tackar, tackar!"

WILHELMINA. Du tackar sex gånger?

ERIK. Tusen gånger blir för mycket... sex gånger kan vara lagom för sex stolar. (*Ser på sin rock*). Nej, se så jag dammat ner mig! (*Tar af sig rocken och borstar den*).

WILHELMINA (*skrifver*). Nå!... Vidare...

ERIK. "Glöm inte, min goda herre, att betala hyran och kontributionen..."

WILHELMINA (*skrifvande*). Hur skrifver man kontribution?

ERIK. Det skrifves med k-ä-n kän... t-r-i tri... b-u bu... s-j-o-n sjon... kontribution...

WILHELMINA. Skrifvet!

ERIK. Postskriptum!... "Ursäkta att jag skrifver detta bref i skjortärmarna"... Nu skall jag peta dit mitt namn så godt jag kan... (*Gör det*). Så... (*Lägger ihop brefvet*). Jag hoppas han skall bli nöjd med det här... Nu vill jag att vi ska' göra en promenad tillsammans för att visa oss för världen som förlovade... och högtiden till prydnad vill jag ta på mig min bästa hatt. (*Hämtar två gamla hattar, dem han växelvis profvar*).

WILHELMINA. Det är jag med om... men först måste jag klä' om mig.

ERIK. Du är hemma hos dig... Gå dit in, det är herrns för detta sängkammare... skulle *det* genera dig något, så fäll ner rullgardinen för fönstret, så ser du inte att du rodnar. (*Halft för sig*). Sådana fina mahér hon har!... Jag bör äfven bemöda mig om ett finare skick, passande för min nya ställning... men hur skall det gå till?

WILHELMINA. Ah, det är en smal sak!... Jag skall lära dig!

ERIK. Du är för söt och rar, Mina lilla!

Sång n:o 2.

WILHELMINA.

1.

Hör uppmärksamt på, jag beder,
Och af mig du lära får
Allt, som hör till skick och seder;
Jag den saken godt förstår.

ERIK.

Jag är helt och hållet öra;
Gör nu med mig hvad du vill.

WILHELMINA.

Sök att så som jag nu göra.

ERIK.

Åh ja, jag skall bjuda till.

WILHELMINA. (*Sätter en af de båda hattarna på sig; Erik sätter på sig den andra och drar en gammal handske till hälften på ena handen samt härmar alla Wilhelminas gester och rörelser*).

2.

Hatten helt legert på öra;
Håll dig sedan styf och rak;
Så du fötterna skall föra.

ERIK.

Ah, det är en enkel sak!

WILHELMINA (*bildar af högra handens tumme och pekfinger en lorgnätt och håller för ögat*).

Hvarje flicka du lorgnerar,
Ty det gör hvar äkta sprätt;
Öfver allt du dig hoverar.

ERIK (*kråmar sig*).

Åh, den konsten, den är lätt!

WILHELMINA.

3.

Om du går på en teater,
Skicka dig som kavaljer:
Högt du under spelet pratar
Och blott på publiken ser,
Du till grannen din bör läspa:
"Usch, hvad pjäsen tråkig är!"
Och så börjar du att gäspa. (*Gäspar*).

ERIK.

Åhja, nog jag kan det där. (*Gäspar*).

WILHELMINA.

4.

Vill publiken applådera,
Hyssja allt hvad du förmår;
Genom att dig opponera
Visa att du mer förstår.
Sist det tillhör också sprätten,
Att med buller rusa ut
När de sjunga slutkupletten;
Aldrig han ser pjäsens slut.

Se så, min kära Erik, nu har du fått de första begreppen om hur en riktigt fin och sprättig karl bör vara. (*Går med Erik ut genom andra dörren till vänster, medtagande sina saker*).

TIONDE SCENEN.

WALLÉN. BERGER. BEDA.

WALLÉN. Stig på, kära svärfar!... Hjärtligt välkommen!... Det var en Guds lycka att jag träffade er, så att jag kunde godtgöra hvad min dumma betjänt förbrutit.

BEDA. Men han tycktes vara en ytterst ordentlig och proper gosse.

BERGER. Må vara; men jag har gjort den erfarenheten, att manliga tjänsteandar i allmänhet är vida dummare och opålitligare än kvinnliga.

WALLÉN. Nu får ni naturligtvis inte återvända till hotellet... ni stannar här... (*Till Beda, visande på andra dörren till höger*). Det där rummet är för er.

BEDA. Så mycket bättre... jag behöfver några ögonblicks ro. (*Går in i det andra rummet till höger*).

WALLÉN. (*följer henne till dörren*).

BERGER. Då kunna vi under tiden språka litet om ert och Bedas giftermål.

WALLÉN. Som ni vill, svärfar... Beda är ju ert enda barn.

BERGER. Ja, på sätt och vis.

WALLÉN. På sätt och vis?... Hvad menar ni med det?

BERGER. (*drar honom till sig*). Min kära måg, jag måste meddela er en hemlighet... Ser ni... i min ungdom lärde jag känna en ung bondflicka... hon såg bra ut... jag förälskade mig i henne... vi äro alla svaga människor... hon skänkte mig en son... och jag gaf henne en ring med en rosensten, och en summa pengar, till en början... Kort därefter anträdde jag en resa till utlandet.

WALLÉN. Näja, det är ju inga hinder för min och Bedas förening.

BERGER. Låt mig tala till slut... Svag som jag var för flickan, lät jag döpa gossen i mitt namn... Ni förstår, lefver han, kan han göra anspråk på en del af min förmögenhet... Men var lugn... Bedas mödernearf är inte så obetydligt.

WALLÉN. Jag gifter mig med henne för hennes egen, ej för hennes pengars skull... Nä, ni vet ej om denne son lefver eller är död?

BERGER. Nej; vid min återkomst hade modern begifvit sig med sin son till Stockholm, och jag har aldrig hört något af dem sedan.

WALLÉN. I alla händelser är det intet hinder för Bedas och min förening... Anse er nu som hemma hos er... Jag skall gå och draga försorg om att edra saker komma hit. (*Ut i fonden*).

ELFTE SCENEN.

BERGER, sedan ERIK.

BERGER. Jag måste byta om och få torra kläder på mig. Beda! Beda!... Hvart tog hon vägen? (*Går mot andra dörren till vänster; vill öppna den*).

ERIK. (*som kommit in, blir varse Berger*). Hvad fan nu!... (*Fattar Berger i armen och slänger honom från dörren*). Mina håller på att klä sig och behöfver ingen åskådare.

BERGER. Hvad vill du? (*Gnider sin arm; förargad*). Oförskämde slyngel, jag skall kasta dig på dörrn!

ERIK. Kasta mig på dörrn ur mina egna rum?

BERGER. Hvad behagas?

ERIK. Det är min våning det här! (*Sätter sig hastigt ännu på den ena, än på den andra stolen och slutligen på soffan*). Det är mina möbler! (*Tar fram ett papper*). Här är beviset, jag skulle låta exekutorn läsa.

BERGER. Exekutor? (*Tar papperet och läser*). Hvad ser jag?... För att undgå sina kreditorer, har han forskrifvit allt åt sin betjänt och hyr nu rum hos honom. (*Kramar papperet tillsammans och kastar det på golvet*).

ERIK. Vacker, vackert!... Skrynkla inte till papperet så där! (*Tar upp papperet och slätar ut det mot knät med handen*). Förstöres detta papper, så är jag ruinerad.

BERGER (*för sig*). Skulder... Exekution!... Hyr rum med möbler af sin betjänt! Jag stannar inte här ett ögonblick längre. (*Ropar*). Beda! Beda! (*I det han går*). Jag ville ge honom min dotter, och han har inte ens en stol åt sin hustru att sitta på. (*Går ut genom andra dörren till höger*).

TOLFTE SCENEN.

ERIK, sedan WALLÉN.

ERIK. Hvad sa' han... Min husbonde vill gifta sig och det här i min våning... det måste jag undanbe mig... Två hushåll i dessa rum... barnskrik och annat stöj!... Nej pass!... Jag räkar till att ha ett ord med i laget.

WALLÉN (*kommer in*). Så... nu är det gjordt!

ERIK. Hör nu, herre!

WALLÉN. Nå... hvad vill du?

ERIK. Jag har något att säga herrn.

WALLÉN. Tala! (*Sätter sig på soffan, tar en tidning och ögnar i den*). Har du skrifvit beviset, jag sade till om?

ERIK. Ja vars... se här är det, men hör nu... Herrn är min välgörare, jag skall aldrig glömma det! (*Sätter sig jämte Wallén i soffan och klappar honom förtroligt på knät*). Nej, aldrig!

WALLÉN (*fattar honom i kragen och slänger honom upp på golvet*). Hvad tar du dig till för näsvisheter, slyngel? (*Tar sin hatt och ställer bredvid sig i soffan*).

ERIK (*för sig; förtretad*). Hvarför har jag en soffa, om jag inte själf får sitta i den? (*Tar en stol, sätter sig och rycker allt närmare och närmare*). Är det sant att herrn vill gifta sig?

WALLÉN. Ja!... Nå, än sedan?

ERIK (*förargad*). Och tänker kanske till och med att stanna här!

WALLÉN. Naturligtvis!

ERIK. Naturligtvis, säger herrn... men jag tänker också gifta mig. (*Rycker stolen tätt intill soffan*).

WALLÉN. Hvad rör det mig!

ERIK. Det var beskedligt af herrn att det icke rör honom... men för två familjer lär väl denna våning ändå vara för inskränkt.

WALLÉN. Kanske jag skulle flytta undan för dig?

ERIK (*förargad*). Hm!... Hvad som är bortgifvet, är väl bortgifvet?

WALLÉN. Hvad vill det säga?

ERIK. Herre Gud, förstår herrn inte?... Om t. ex. herrn ger mig denna hatt (*tar Walléns hatt och sätter den på sig*), så är den min, naturligtvis.

WALLÉN. Slyngel! (*Rycker hatten af honom*).

ERIK. Låt hellre bli att hädanefter skänka bort någonting. (*Sätter bort stolen*).

WALLÉN (*stiger upp*). Hvertill allt detta prat?... Hvad är det jag har skänkt dig?

ERIK. Det var en besynnerlig fråga... Rummen här med möbler och allt.

WALLÉN. Möbler och allt?... Dig!... (*Skrattande*). Ett sådant dumbufvud!

ERIK. Jaja, herrn var kanske något för frikostig... men att ångra sig är nu för sent.

WALLÉN (*utan att höra på honom, fortfar att skratta*). Nej, det är för tokigt!... (*Kastar sig raklång på soffan och skrattar högljudt*).

ERIK (*förtretad*). Var så god och låt bli att lägga fötterna upp i min soffa. (*Tager honom om fötterna och för dem från soffan på golvet*).

WALLÉN (*springer upp*). Oförskämde krabat!... Nu är mitt tålamod slut!... Ut med dig eller jag kastar dig på dörrn!

ERIK. Åhå!... Det låter herrn bli!... Jag har herrns skriftliga intyg på att rummen och möblerna ä' mina.

WALLÉN. Ut, säger jag!

ERIK. Nehej... jag stannar i mitt rum och sätter mig på min egen stol. (*Sätter sig*).

WALLÉN. Nä, så skall den och den... (*Ger honom en örfil*).

ERIK (*springer upp*). Aj... Denna örfil har jagat all tacksamhetskänsla ur mitt bröst... Alla band oss emellan ä' slitna... Jag går till en lagkarl för att söka skydd och hjälp! (*Ut i fonden*).

TRETTONDE SCENEN.

WALLÉN (*allena*).

WALLÉN. Gå och sök skydd och hjälp hos fan om du har lust!... Till all lycka har jag ett motbevis af honom. Där ser man hur nödvändigt det är att vidtaga försiktighetsmått. (*Tager upp papperet, han fick af Erik*). För hin!... hvad är detta?... Några tacksamhetsutjutelser, ingenting annat. Jag är ordentligt dragen vid näsan af den slyngeln!

FJORTONDE SCENEN.

WALLÉN. BERGER.

BERGER (*med sin nattsäck i handen, talar utåt*). Håll dig beredd, min dotter. Jag går att hämta en vagn, och om fem minuter...

WALLÉN. Hvert skall ni ta vägen, svärfar?

BERGER. Jag far hem!

WALLÉN. Hvad säger ni?...

BERGER. För att aldrig mera komma hit tillbaka.

WALLÉN. Hvad skall detta betyda?

BERGER. Jag kan inte fördrå, att min dotter skall bo hos er tjänt.

WALLÉN (*skrattande*). Ni vet då?...

BERGER. En man, som har skulder... som hotas af exekutionsbetjänter... kan aldrig bli min måg!

WALLÉN. Jag har inte ett öre skuld.

BERGER. Hvarför då förskrifva hela ert möblemang till er betjänt?

WALLÉN. Emedan jag förlorat min process... ni vet själf hvilken... angående den där fördömda vedaffären... Jag ville spela den skälmen Pettersson ett spratt.

BERGER. Men ni har ju vunnit er process!

WALLÉN. Tyvärr, nej!

BERGER. Jo visst!

WALLÉN. Nej!... Se här... öfvertyga er själf. (*Tager upp brefvet från tredje scenen, drar det ur kuvertet, som han behåller, och lämnar honom det*).

BERGER (*ser på brefvets yttersida*). Ah, hvad ser jag!... Erik Larsson... den göken, som körde ihjäl mina får... Detta bref är inte till er.

WALLÉN. Jo, mitt namn står här tydligt på kuvertet.

BERGER. Men själfva brefvet är till Erik Larsson... förmodligen heter er betjänt så.

WALLÉN. Ja!

BERGER (*ögnar i brefvet*). Skönt att jag träffar den göken!... Han är dömd att betala mig 200 kronor i skadestånd för mina ihjälkörda får.

FEMTONDE SCENEN.

DE FÖRRA. ERIK.

ERIK. Herr Wallén! Jag har talt med vaktmästar Söderström, och hans hustru har tjänt i sex år hos häradshöfding Molander, och han säger, att jag har lag och rätt på min sida.

BERGER. Så har jag dig då äntligen, ditt odjur! Tänk på mina elfva ihjälkörda, oskyldiga lamm!

ERIK. Och en svart bock!... Nej, nej, det var inte jag, som körde ihjäl dem!

BERGER. Neka inte... det var du!... Du rår om alla dessa möbler, säger du... Jag pantar dem för den skada, du gjort mig.

ERIK. Jag är ruinerad!

BERGER. Hit med förskrifningen, som din husbonde gifvit dig!

ERIK (*tager fram papperet*). Nej, nej!... Mina gifter sig med mig bara för soffans skull.

BERGER. Hit med det, eller... (*Griper efter papperet och fattar därvid Eriks hand, blir varse den ring han har på sitt finger*). Himmel! ... Denna ring!... Hvem har gifvit dig den?

ERIK. Min mor, som...

BERGER (håller sin hand för hans mun). St!... (*För sig*). Han är Anna-Kajsas son... min son!

WALLÉN. Hvad fattas er, svärfar?

BERGER. St!... (*För sig*). En duktig pojke!... Min egen afbild!

SEXTONDE SCENEN.

DE FÖRRA. WILHELMINA. BEDA.

BEDA. Hvad föregår här, pappa?

ERIK (*vill skynda ut*).

BERGER. Vänta!... Ge först tillbaka de här möblerna åt sin ägare.

WILHELMINA. Hvad för något, tillhör möblerna inte Erik?

ERIK. Där har vi det!... God natt nu med mitt giftermål... Det var soffan hon ville ha, inte mig.

BERGER (*till Erik*). Du kan väl få andra möbler, om just inte af mahogny... möbler af björk är rätt vackra... (*Tager upp sin plånbok*). Hur mycket tror du det behöfs till ett anständigt möblemang?WILHELMINA (*sakta till Erik*). Var nu inte enfaldig... tag till en rundlig summa.

ERIK. Stolar... säng... soffa... bord... byrå... kommod... skänk... går till...

WILHELMINA (*sakta till Erik*). 300 kronor.

ERIK. 3000 kronor.

BERGER. Hvad för slag?

ERIK. 300 kronor, ville jag säga.

BERGER (*ger honom pengar*). Hm, hm! Där, min gosse!WALLÉN (*sakta till Berger*). Men, svärfar!BERGER (*sakta*). Jag lyder naturens röst, den gossen är min son!ERIK (*har med strålände ögon räknat pengarne*). Gud välsigne herr patron... (*Rifver sig bakom örat*). Men jag glömde en viktigt möbel.

BERGER. Hvilken då?

ERIK. En vagg... den går väl till 10 kronor.

BERGER (*ger honom pengar*). Där, min gosse. (*För sig*). Man kan inte göra mindre för sin egen son. (*Sakta till Erik*). Säg mig, när fick du den där ringen?

ERIK. Mor min köpte den af Olssons Anna-Kajsa en dag... låt mig se...

BERGER (*skriker till*). Du är då inte Anna-Kajsas son?

ERIK. Nej, mor min heter Brita-Stina och far min Anders Larsson.

BERGER (*slår sig för pannan*). Åh, jag åsna!WALLÉN (*sakta till Berger*). Naturens röst bedrog er den gången.

BERGER. Men hvad som är gjordt är gjordt. Som hederlig karl kan jag inte ta igen pengarne.

ERIK. Ja, jag tänker inte släppa dem heller. (*Till Wilhelmina*). Nu, Mina lilla, kan vi hålla bröllop, om det också vore i morgon dag.

Sång n:o 3.

Nu må alla sorger fara!

Mina blir min lilla fru.

(För sig).

Kommer spökande en skara
Får, den ej mig skrämmer nu.

(Till Wilhelmina).

Nu får hela världen tåla,
När jag vill ett hjärta måla.

(Till publiken).

Jag er alla bjuda må
Att mitt bröllop komma på.
Hvad vid bröllop fås i stan:
Mandel, russin och krokan,
Vin och sylt och bakelse,
Vill jag mina gäster ge.
Bjudningskort ni snart skall få
Må ingen stanna hemma då!

(Kör).

Bjudningskort etc. etc.

KUNGL. BIBL.
1981-04-10
STOCKHOLM

Inches

1

2

3

4

5

6

7

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

